

Halfjaarbericht 2023

Inhoudsopgave

BESTUURSVERSLAG		
01	Bouwen aan het nieuwe Nederland	4
02	Kerncijfers	6
03	Algemeen	7
04	Economische waardecreatie	8
05	Maatschappelijke waardecreatie	12
HALFJAARREKENING		
06	Geconsolideerde halfjaarrekening	16
07	Ondertekening	38

Halfjaarbericht 2023

Bestuursverslag

01 Bouwen aan het nieuwe Nederland

De eerste zes maanden van het jaar zijn voor ons wederom uitdagend geweest. De veranderende stroomrichting van het aardgas door Europa, door het grotendeels wegvallen van Russische import en het uitbreiden van de LNG-invoer, is inmiddels een vast gegeven. Onze netwerkdochters in Nederland en Duitsland hebben hun flowmanagement op de nieuwe situatie aangepast en geoptimaliseerd.

Terugkijkend naar de eerste helft van het jaar kunnen we constateren dat een fysiek tekort aan aardgas in de winter van '22/'23 is uitgebleven. Waakzaamheid en energiebesparing blijven echter geboden. De voorraadniveaus in Europa liggen momenteel op een gezond niveau. Maar mocht de winter van '23/'24 zeer koud worden, dan zijn er in de meeste Europese landen extra maatregelen nodig om de bergingen gedurende de zomer weer gevuld te krijgen om zo de leveringszekerheid voor de winter van '24/'25 te borgen. Gasunie draagt haar steentje bij in de vorm van verdere capaciteitsuitbreidingen bij de LNG-importhavens Gate en EemsEnergyTerminal.

De uitkomsten van de parlementaire enquête naar de gaswinning uit het Groningenveld stemmen tot nadenken. Dat geldt ook voor ons. De sluiting van het Groningenveld komt nu snel dichterbij en zal door het gereed komen van de nieuwe stikstoffabriek in Zuidbroek gefaciliteerd worden. We hopen samen met de Groningers te kunnen bouwen aan een nieuwe duurzame energievoorziening voor Nederland, die de provincie welvaart en welzijn kan brengen.

Energietransitie

Wat de energietransitie betreft, hebben we in de eerste zes maanden van het jaar grote stappen gezet in het uitvoeren van onze Visie 2030. De eerste stappen voor de Delta Rhine Corridor zijn gezet. En we namen het definitieve investeringsbesluit tot de aanleg van de waterstofleiding in de Rotterdamse haven; de eerste tranche van het nationale waterstofnet waarmee Nederland als eerste land in Europa de infrastructuur voor import en transport van (groene) waterstof op orde kan hebben. En zodoende een internationale markt op gang kan brengen. Voor Porthos staan we in de startblokken en wachten we op de uitspraak van de Raad van State. Daarnaast ligt de bouw van WarmtelinQ op schema en voedde SKW voor het eerst groen gas in op het net van GTS.

Uitspraak methodebesluit GTS

We zijn blij met de uitspraak die het College van Beroep voor het bedrijfsleven heeft gedaan in een langlopende rechtszaak over het huidige methodebesluit voor GTS. De regulering wordt hier transparanter door. De uitspraak verbetert de positie van GTS - en die van andere, toekomstige netbeheerders binnen Gasunie, zoals die voor warmte en waterstof.

Slim doorbouwen

Bouwen aan het nieuwe Nederland is een kwestie van samenwerken en van slim doorbouwen op wat we hebben. Daarin speelt Gasunie een natuurlijke, centrale rol. We zijn verantwoordelijk voor de Nederlandse hoofdinfrastructuur van grondstoffen voor energie en chemie. Door dit indrukwekkende netwerk van leidingen in te zetten voor waterstof, biogas en andere duurzame stromen geven we de energietransitie een vliegende start.

Maar die transitie gebeurt niet vanzelf. Er is daadkracht voor nodig en de wil om er samen uit te komen. Gasunie blijft het voortouw nemen om partijen te verbinden, plannen te maken en letterlijk de handen uit de mouwen te steken. Dat vraagt heel wat van alle collega's. En het vraagt veel van de samenleving. In nauwelijks twee decennia moeten we samen een industriële erfenis van bijna twee eeuwen ombouwen naar de toekomst.

Er is dus geen tijd te verliezen. We hopen dat de Nederlandse politiek, nu het kabinet is gevallen, de komende maanden haar verantwoordelijkheid neemt. De vertraging in de besluitvorming en wetgeving die nodig is om de klimaatdoelen van 2030 te halen, moet tot een minimum beperkt blijven.

De raad van bestuur,

Han Fennema, Janneke Hermes, Bart Jan Hoevers en Hans Coenen

Groningen, 18 juli 2023

Han Fennema

Janneke Hermes

Bart Jan Hoevers

Hans Coenen

02 Kerncijfers

	Eerste halfjaar 2023	Eerste halfjaar 2022
Omzet	€ 1.103 mln	€ 897 mln
EBITDA	€ 570 mln	€ 474 mln
Resultaat na belastingen	€ 266 mln	€ 227 mln
Getransporteerd volume	516 TWh	573 TWh
TRFI (per ultimo juni)	3,4	2,6
Uncontrolled events	-	-
Transportonderbrekingen	-	1
Geïnvesteed kapitaal	€ 10.040 mln	€ 9.782 mln

03 Algemeen

Bestuurswisselingen

Met ingang van 1 maart 2024 treedt Willemien Terpstra aan als nieuwe CEO. Ze volgt Han Fennema op, die op eigen verzoek per 1 november terugtreedt na bijna tien jaar de raad van bestuur (RvB) te hebben voorgezeten. In de overgangsmaanden neemt CFO Janneke Hermes het RvB-voorzitterschap waar.

Hans Coenen trad per 1 april toe tot de RvB. Hij volgt Ulco Vermeulen op, die op eigen verzoek per 1 juli is teruggetreden als bestuurslid verantwoordelijk voor business development en deelnemingen. Vermeulen blijft tot eind 2024 Gasunie adviseren over de ontwikkeling van internationale waterstofketens.

Tim van der Hagen is per 1 april toegetreden tot de raad van commissarissen (RvC) en benoemd als vice-voorzitter. Van der Hagen is voorzitter van het college van bestuur van de TU Delft. In de raad van commissarissen volgt hij Dirk-Jan van den Berg op, die na twee volledige termijnen van vier jaar is teruggetreden.

Pieter Duisenberg, voorzitter van de raad van commissarissen (RvC), is door het kabinet benoemd tot president van de Algemene Rekenkamer, met ingang van 1 september 2023. Hij zal daarom terugtreden uit de RvC. Duisenberg trad in september 2019 toe tot de RvC en werd in maart 2020 voorzitter. De procedure om tot opvolging te komen is inmiddels gestart.

Parlementaire enquête

De parlementaire enquêtecommissie aardgaswinning Groningen presenteerde in februari haar eindrapport. Gasunie vindt het voor de Groningers belangrijk dat de enquêtecommissie nu haar bevindingen naar buiten heeft gebracht. De gaswinning heeft Nederland veel gebracht, maar de laatste jaren is pijnlijk zichtbaar geworden dat gaswinning in Groningen ook veel schade heeft aangericht.

Gasunie heeft uitgebreid medewerking verleend aan de parlementaire enquêtecommissie aardgaswinning Groningen. We hebben informatie gedeeld en werkbezoeken georganiseerd. Verschillende Gasunie-functionarissen uit heden en verleden zijn door de commissie gehoord. We hopen samen met de Groningers te kunnen bouwen aan een duurzame energievoorziening, die de provincie welvaart en welzijn kan brengen.

Personeelsuitbreidingen

Gasunie krijgt het steeds drukker. Door onze investeringen in de energietransitie groeit het aantal duurzame-energieprojecten waar we aan werken. Ook extra eisen vanuit regelgeving waaraan we willen voldoen, bijvoorbeeld voor emissiereductie, compliance en governance, en onze ambitie, zorgen voor een groei van ons werknemersbestand.

Gasunie zestig jaar

In april hebben we stil gestaan bij het feit dat Gasunie zestig jaar geleden werd opgericht. Op 5 april deden we dat met een receptie voor onze politiek-bestuurlijke en zakelijke relaties, op 6 april met een feestelijke bijeenkomst voor al onze medewerkers.

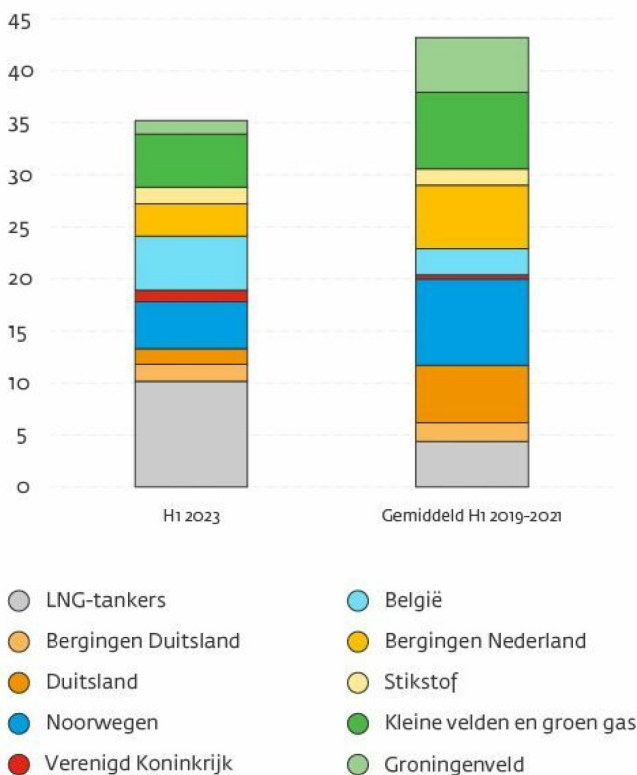
04 Economische waardecreatie

Onder economische waardecreatie verstaan we het toevoegen van meetbare financiële waarde aan de maatschappij en aan onze eigen bedrijfsvoering. We creëren deze waarde door en tijdens het uitvoeren van onze aardgasinfrastructuur-kerntaken. Marktpartijen contracteren capaciteit in onze gasnetten en maken gebruik van onze diensten zoals gasopslag, contracthandel en certificering. Tijdens het beheren van onze infrastructuur ontstaat er financiële waarde voor leveranciers, vermogensverschaffers, en onze aandeelhouder. Daarnaast wordt de onderneming meer waard doordat we verantwoord investeren en onderhoud plegen, kosten en risico's minimaliseren, onze bedrijfsprocessen verbeteren en kennis opbouwen.

Resultaten GTS/GUD/Deelnemingen

GTS transporteerde in de eerste helft van 2023 377 TWh aardgas. Dit is 3% minder dan de 389 TWh in de eerste helft van 2022 en het laagste volume ooit vervoerd door GTS in een eerste helft van een jaar. Er is nog steeds een hoog West-naar-Oost transport van hoogcalorisch gas (H-gas), dit werd voor het eerst begin 2022 gesignaleerd. Daarvoor liepen de gasstromen in Europa vooral van Oost naar West. Nederland importeert vanuit het Verenigd Koninkrijk en België en exporteert naar Duitsland. De entry (invoeding in het GTS-netwerk) vanuit LNG-tankers is verder gestegen (+54%) tot recordhoogtes, mede wegens de nieuwe EemsEnergyTerminal.

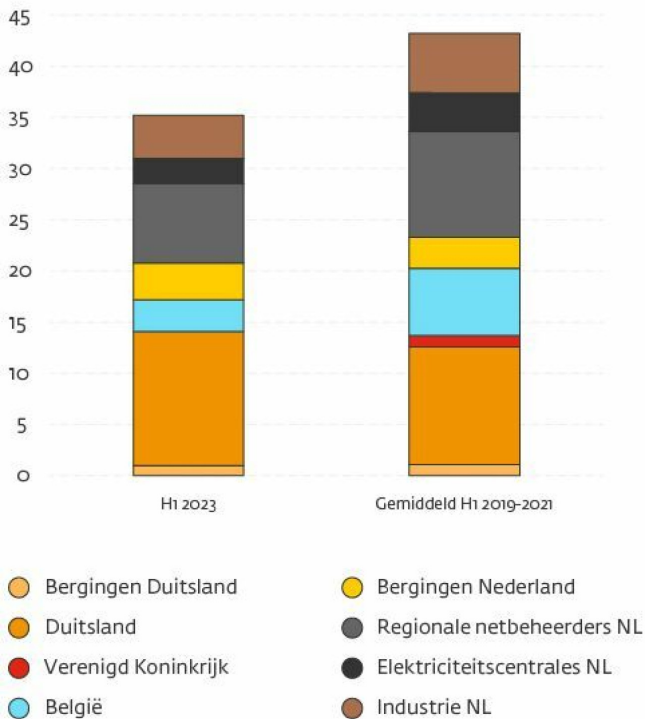
Herkomst van gas in het GTS-systeem (in mrd m³)

De geleverde volumes G-gas aan Nederlandse industrieën, elektriciteitscentrales en regionale netbeheerders lagen respectievelijk 32%, 4% en 11% lager vergeleken met de eerste helft van 2022. De levering van G-gas aan België (-17%) en Duitsland (-30%) krimpt, met het aflopen van exportcontracten in het zicht van de naderende sluiting van het Groningenveld, hard.

Aan bergingen en cavernes aangesloten op het GTS-netwerk (zowel Nederlandse als Duitse) werd in de eerste helft van het jaar 2,6 miljard m³ G-gas (-38%) en 2,0 miljard m³ H-gas (-31%) geleverd. Dat komt doordat de bergingen aan het einde van de winter van '22 veel leger waren dan aan het einde van de winter van '23. De H-gas exit (uitstroom uit het GTS-netwerk) naar het buitenland steeg aanzienlijk (+94%), wat geheel op het conto komt van Duitsland. De H-gas exits naar België en het Verenigd Koninkrijk zijn juist sterk gedaald.

Bestemming van gas uit het GTS-systeem (in mrd m³)

GTS mengde in de eerste helft van 2023 152 TWh hoogcalorisch gas met stikstof tot laagcalorisch gas (Groningenkwaliteit). Dit is 20% minder dan in de eerste helft van 2022 (190 TWh). Dit komt door een lagere behoefte aan pseudo-G gas. De hoeveelheid gebruikte stikstof voor de conversie daalde van 2,0 miljard m³ naar 1,6 miljard m³.

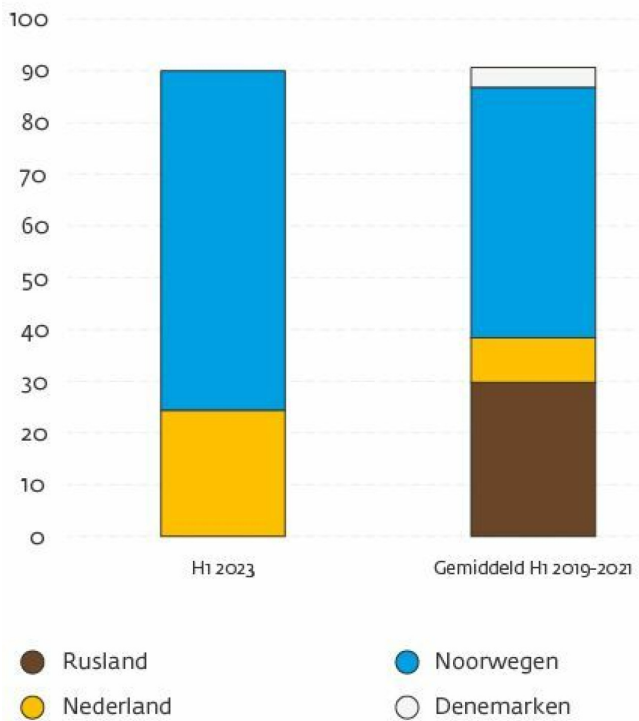
In de periode januari tot en met mei 2023 is door marktpartijen in totaal 19.123 TWh gas op de TTF verhandeld. Dat is vergeleken met 18.487 TWh in dezelfde periode van 2022 een stijging van ruim 3%. TTF bleef veruit de grootste van alle Europese hubs. Er waren in mei 2023 163 marktpartijen actief op de TTF, een gelijk aantal als in mei 2022.

Resultaten GUD

GUD vervoerde in de eerste zes maanden 139 TWh aardgas; 24% minder dan de 184 TWh uit de eerste jaarhelft van 2022. De volumedaling komt door een 40 TWh lagere aanvoer vanuit Noorwegen, het geheel wegvallen van de invoer uit Rusland (29 TWh). De rest van de mutatie komt op conto van een 11 TWh hogere aanvoer uit Nederland en door veranderingen in de stroomrichting van het aardgas in het totale THE-marktgebied.

GUD krijgt in het kader van de leveringszekerheid veel aanvragen voor nieuwe aansluitingen; waaronder voor de aansluiting van (tijdelijke) drijvende LNG-installaties die noodzakelijk zijn om het wegvallen van het Russische aardgas op te vangen.

Herkomst van gas in het GUD-systeem (in TWh)

EemsEnergyTerminal

In april hebben Gasunie en Vopak een principeovereenkomst gesloten waarbij Vopak 50% van de aandelen in EemsEnergyTerminal zal verwerven. Bij goedkeuring van de mededingingsautoriteiten wordt de overeenkomst uiterlijk per oktober definitief. De partners onderzoeken of de capaciteit van 8 miljard m³ per jaar verder kan worden uitgebreid. Vopak en Gasunie willen de locatie in de Eemshaven in de toekomst gebruiken voor het importeren van groene waterstof.

Gate terminal

Vopak en Gasunie zijn de oprichters en eigenaren van Gate terminal in Rotterdam die sinds 2011 operationeel is. De terminal heeft een huidige capaciteit van 16 miljard m³ aardgas per jaar. BP en PetroChina zullen samen 4 miljard m³ aardgas extra aan capaciteit per jaar afnemen. Hier wordt een vierde tank voor ontwikkeld die eind 2026 operationeel moet zijn. Het doel is om in september tot een definitief investeringsbesluit te komen.

Onderzoek extra terminal Terneuzen

Sinds de invasie van Rusland in Oekraïne is Gasunie alert op mogelijkheden om de LNG-import in Nederland te verhogen. In dat kader hebben we samen met Vopak onderzoek gedaan naar de haalbaarheid op korte termijn van een tijdelijke drijvende LNG-terminal in de haven van Terneuzen. Dit bleek technisch en commercieel niet haalbaar, waarmee het project is gestopt.

LNG-terminals in Duitsland

GUD heeft het investeringsbesluit genomen voor de aanleg van twee verbindingspijpleidingen (3 en 55 kilometer) voor een tijdelijke drijvende LNG-importterminal in Brunsbüttel. GUD mag de investeringskosten verwerken in haar nettarieven. Samen met KfW en RWE ontwikkelt Gasunie in Brunsbüttel een eigen vaste LNG-terminal, die in een verdere toekomst geschikt zal worden gemaakt voor de ontvangst van waterstof.

Tariefbesluit GTS

Het gemiddelde transporttarief dat GTS in 2024 aan haar klanten in rekening mag brengen, daalt circa 20% ten opzichte van 2023. Dat blijkt uit het tarievenbesluit dat ACM eind mei heeft gepubliceerd. Op de rekening van de eindverbruiker heeft de tariefdaling van GTS slechts een beperkt effect omdat het aandeel van de GTS-transportkosten op de totale energierekening erg klein is.

Uitspraak CBb

Begin juli heeft het College van Beroep voor het bedrijfsleven uitspraak gedaan in een langlopende rechtszaak over het methodebesluit voor GTS voor de huidige reguleringsperiode (2022-2026). Deze uitspraak is van groot belang voor GTS en voor Gasunie als geheel. Met deze uitspraak is het helder geworden dat eisen ten aanzien van transparantie en uitlegbaarheid van een reguleringsmethode zowel voor GTS als voor de toezichthouder ACM gelden.

Als gevolg van de uitspraak kan GTS de komende jaren naar verwachting haar kosten beter dekken. Voor de langere termijn is de uitspraak ook van belang, omdat de rechter een aantal nieuwe voorwaarden verbindt aan de regulering van GTS. Met deze voorwaarden verbetert de positie van GTS - en die van andere, toekomstige netbeheerders binnen Gasunie, zoals die voor warmte en waterstof.

05 Maatschappelijke waardecreatie

Maatschappelijke waardecreatie is voor Gasunie het toevoegen aan de samenleving en aan het eigen bedrijf van waarde die niet meteen financieel meetbaar is. Maatschappelijke waarde kan in de toekomst omslaan in economische waarde of andere vormen van waarde. Dit is bijvoorbeeld het geval met de miljardeninvesteringen die we de komende jaren doen om de energietransitie mogelijk te maken. Hiermee dragen we bij aan de toekomstige leveringszekerheid, de klimaatdoelstellingen én stellen we onze klanten in staat hun bedrijfsvoering duurzaam voort te zetten. Ook creëren we maatschappelijke waarde door onze dagelijkse bedrijfsvoering duurzamer en socialer te maken.

Delta Rhine Corridor

De Delta Rhine Corridor (DRC) is een ondergrondse buisleidingstraat die de Rotterdamse haven met Chemelot en het Ruhrgebied moet verbinden. Gasunie wil binnen het beoogde samenwerkingsverband operator worden van de leidingen voor waterstof en aardgas en (mede)-eigenaar van de beoogde leiding voor CO₂. Door zoveel mogelijk toekomstbestendige infrastructuur in een keer in de grond te leggen geeft het project minder overlast en wordt het vergunningentraject gemakkelijker. In juni zijn er informatiebijeenkomsten georganiseerd in gemeenten die langs het beoogde tracé liggen.

Investeringsbesluit waterstofnetwerk tracé Rotterdam

Gasunie-dochter Hynetwork Services gaat in de tweede helft van 2023 tussen de Tweede Maasvlakte en Pernis de eerste dertig kilometer van het Nederlandse waterstofnetwerk aanleggen. Over twee jaar moet de industrie in Rotterdam daar op kunnen aansluiten. Shell Nederland is het eerste bedrijf dat van de leiding gebruik gaat maken.

Gasunie investeert ruim € 100 miljoen in het tracé, dat het eerste deel gaat vormen van een 1.200 kilometer lang Nederlands netwerk voor het transport van waterstof. Het waterstofnetwerk verbindt de grote industriële clusters met de zeehavens en opslaglocaties in Nederland en heeft daarnaast verbindingen met Duitsland en België. De investering in Rotterdam is in juni goedgekeurd.

Waterstofverbinding Denemarken-Duitsland

Gasunie wil haar toekomstige waterstofnet in Noordwest-Duitsland verbinden met dat het Deense Energinet. Dat is voor de economie zeer kansrijk, zo blijkt uit een nieuwe studie van beide netbeheerders. Denemarken bereidt zich voor om een belangrijke netto-exporteur van groene waterstof te worden met een verwachte toename van de export van 15 TWh in 2030 tot 79 TWh in 2050 op basis van nationale scenario's, of zelfs tot ongeveer 100 TWh in sommige Europese scenario's. Aan de andere kant wordt Duitsland een netto-importeur van groene waterstof met een vraag naar koolstofarme waterstof die gaat stijgen van naar schatting 93 TWh in 2030 tot meer dan 500 TWh in 2050.

Waterstofcorridor Spanje-Nederland

Cepsa en Iberdrola willen groene ammoniak exporteren naar Nederland, om het vervolgens als groene waterstof via het landelijke waterstofnetwerk van Gasunie-dochter Hynetwork Services aan hun Europese klanten te leveren. Om deze groene waterstofketen van Spanje naar Nederland tot stand te brengen, tekenden de Spaanse energiebedrijven het afgelopen halfjaar intentieverklaringen met Gasunie en ACE Terminal.

Match & Connect

Het platform [Match & Connect](#) biedt potentiële eindgebruikers, producenten of handelaren (shippers) van over de hele wereld de mogelijkheid om vraag en aanbod van waterstof bij elkaar te brengen. Gasunie wil hiermee de internationale waterstofketen op gang brengen. Nadat het contact is gelegd, is het aan de marktpartijen zelf om buiten Match & Connect tot afspraken te komen. Contracten worden bilateraal gesloten zonder tussenkomst of inmenging van Gasunie.

WarmtelinQ

De werkzaamheden bij WarmtelinQ liggen op schema om de warmtetransportleiding tussen Vlaardingen en Den Haag in 2025 operationeel te hebben en de aftakking naar Leiden in 2027. Voor de aftakking naar Leiden is de provincie Zuid-Holland in mei definitief akkoord gegaan met een eerste onderdeel van het vergunningstraject.

In mei heeft de Raad van State [uitspraak gedaan](#) over de ingediende bezwaren tegen het tracé tussen Vlaardingen en Den Haag. De bestuursrechter heeft alle bezwaren niet-ontvankelijk of ongegrond verklaard. Dit betekent dat het inpassingsplan en de verleende vergunningen voor dit project onherroepelijk zijn, waardoor de uitvoering op het grondgebied van de gemeente Den Haag na de zomer kan starten. In de overige gemeenten van het tracé was de uitvoering al gestart.

SKW Alkmaar

Begin februari heeft de SKW-installatie zelf geproduceerd groen gas ingevoed in de hogedrukleiding van GTS. Een [mijlpaal](#) die is bereikt na jaren volharding en geloof in een succes. Intussen is SKW verder gegaan met testen en zijn enkele tienduizenden kubieke meters groen gas ingevoed. Er is veel ervaring met de installatie opgedaan, op basis van deze ervaringen en verzamelde data kunnen verdere optimalisaties worden doorgevoerd. Inmiddels zijn alle vergassers technisch gereed. In de komende periode wordt een tweede vergasser bijgeschakeld en schakelt SKW Alkmaar over naar andere grondstoffen. De gelijktijdige inzet met meerdere vergassers wordt beperkt door congestie op het elektriciteitsnetwerk in Boekelermeer.

Groengasleiding Emmen-Ommen

Gasunie heeft het [besluit genomen](#) om een 60 kilometer lange aardgasleiding tussen Emmen en Ommen vanaf begin 2024 geschikt te maken voor het transport van regionaal groen gas naar het Gasunie-netwerk. De ombouw moet de toenemende congestie in de regionale netten voorkomen. De verwachting is dat het eerste groene gas er per augustus 2025 doorheen stroomt.

Porthos

De Raad van State heeft in maart een zitting gehouden in de stikstofzaak over CO₂-transport en -opslagproject Porthos. De Raad van State moet oordelen of de ecologische beoordeling voldoende aantoont dat de stikstofdepositie van Porthos geen significant effect heeft op beschermde natuurgebieden, en of daarmee de benodigde vergunningen voor het project onherroepelijk worden. De uitspraak wordt verwacht in augustus 2023.

De stikstofzaak zorgt voor vertraging van Porthos. Om verdere vertraging te voorkomen, werkt Porthos door aan de voorbereidingen voor het project. In maart hebben de Eerste en Tweede Kamer een garantieregeling voor Porthos goedgekeurd. Met de garantieregeling kan Porthos materialen bestellen vooruitlopend op het verkrijgen van onherroepelijke vergunningen. Als de benodigde vergunningen onherroepelijk zijn, neemt Porthos een definitieve investeringsbeslissing en start de bouw. Naar verwachting is de infrastructuur operationeel vanaf 2026. Daarmee wordt Porthos het eerste grootschalige CO₂-transport en -opslagproject in Nederland.

Sluiting Groningenveld

Het kabinet heeft aangekondigd de winning van aardgas uit het Groningenveld per 1 oktober 2023 te stoppen en het veld in 2024 definitief te sluiten. Komende winter wordt er alleen gas uit Groningen gewonnen als Nederland terecht komt in een situatie van extreme koude en lege gasbergingen, zo stelt het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK). EZK heeft bij het nemen van haar beslissing verschillende adviezen afgewogen, waaronder een advies van GTS.

Het besluit te stoppen wordt mede mogelijk gemaakt door het in gebruik komen van de nieuwe stikstoffabriek van GTS in Zuidbroek per 1 oktober. In deze fabriek wordt buitenlands hoogcalorisch gas omgezet worden naar laagcalorisch gas. Apparatuur in Nederlandse huishoudens is ingesteld op het gebruik van dit laagcalorische Groningengas. In de eerste zes maanden van 2023 maakte het gas uit het Groningenveld nog maar 4% uit van alle aardgas dat het GTS-net binnen kwam.

Halfjaarbericht 2023

Halfjaarrekening

06 Geconsolideerde halfjaarrekening

Verkorte geconsolideerde balans per 30 juni 2023

(vóór resultaatbestemming)

In miljoenen euro's	Noot	30 juni 2023	31 dec. 2022
Activa			
Vaste activa			
- materiële vaste activa	4	9.566,7	9.457,0
- investeringen in joint ventures	5	412,4	372,3
- investeringen in geassocieerde deelnemingen		0,6	0,6
- overige deelnemingen		7,0	7,0
- uitgestelde belastingvorderingen		235,9	239,2
Totaal vaste activa		10.222,6	10.076,1
Totaal vlottende activa		816,6	996,9
Activa aangehouden voor verkoop	5	53,7	32,2
Totaal activa		11.092,9	11.105,2

<i>In miljoenen euro's</i>	<i>Noot</i>	30 juni 2023	31 dec. 2022
Passiva			
Totaal eigen vermogen			
toekomend aan de aandeelhouder	1	6.370,2	6.304,4
Langlopende schulden			
- rentedragende leningen	6, 7	2.776,4	2.775,5
- leaseverplichtingen		375,0	411,0
- contractverplichtingen	2	99,0	60,7
- uitgestelde belastingverplichtingen		186,5	170,2
- overige langlopende verplichtingen en voorzieningen		182,2	183,2
- afgeleide financiële instrumenten		23,1	15,9
Totaal langlopende schulden		3.642,2	3.616,5
Kortlopende schulden			
- kortlopende financieringsverplichtingen	6	225,0	225,0
- leaseverplichtingen		69,8	70,1
- contractverplichtingen, vennootschapsbelasting en handels- en overige schulden		785,7	889,2
Totaal kortlopende schulden		1.080,5	1.184,3
Totaal passiva		11.092,9	11.105,2

Verkorte geconsolideerde winst-en-verliesrekening over het eerste halfjaar 2023

<i>In miljoenen euro's</i>	<i>Noot</i>	Eerste halfjaar 2023	Eerste halfjaar 2022
Voortgezette bedrijfsactiviteiten			
Netto-omzet	2, 3	1.102,8	896,9
Aan investeringen toegerekende kosten		47,6	32,6
Personeels- en overige kosten		-580,3	-455,7
Afschrijvingskosten		-210,4	-167,0
Totale lasten		-743,1	-590,1
Bedrijfsresultaat		359,7	306,8
Financiële baten en lasten		-30,5	-20,1
Aandeel in resultaat joint ventures	5	19,4	18,1
Resultaat vóór belastingen		348,6	304,8
Belastingen		-82,5	-77,3
Resultaat na belastingen		266,1	227,5

Geconsolideerd overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten over het eerste halfjaar 2023

In miljoenen euro's	Noot	Eerste halfjaar 2023	Eerste halfjaar 2022
Resultaat na belastingen, zoals opgenomen in de geconsolideerde winst-en-verliesrekening		266,1	227,5
Saldo van actuariële winsten en verliezen terzake van personeelsbeloningen,		-2,3	29,8
waarvan vennootschapsbelasting		0,7	-8,8
Mutatie van tegen reële waarde gewaardeerde overige deelnemingen		-	-267,8
Totaal van de resultaten verwerkt in het eigen vermogen, die bij realisatie niet worden geherclassificeerd naar de winst-en-verliesrekening		-1,6	-246,8
Mutatie in de cashflow hedges reserves van joint ventures en geassocieerde deelnemingen		1,4	14,0
Totaal van de resultaten verwerkt in het eigen vermogen, die bij realisatie worden geherclassificeerd naar de winst-en-verliesrekening		1,4	14,0
Totaal van de gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten		265,9	-5,3
Toe te rekenen aan aandeelhouder		265,9	-5,3

Geconsolideerd mutatieoverzicht van het eigen vermogen over het eerste halfjaar 2023

<i>In miljoenen euro's</i>	Aandelen kapitaal	Reële waarde reserve	Overige reserves	Onverdeeld resultaat	Totaal
Eerste half jaar 2023					
Stand per 1 januari 2023	0,2	-172,7	5.922,1	554,9	6.304,4
Totaal van de gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten over het boekjaar	-	-	-0,2	266,1	265,9
Uitgekeerd dividend 2022	-	-	-	-200,0	-200,0
Toegevoegd aan de overige reserves	-	-	354,9	-354,9	-
Stand per 30 juni 2023	0,2	-172,7	6.276,8	266,1	6.370,2
Eerste half jaar 2022					
Stand per 1 januari 2022	0,2	335,4	5.782,9	310,7	6.429,2
Totaal van de gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten over het boekjaar	-	-267,8	35,0	227,5	-5,3
Uitgekeerd dividend 2021	-	-	-	-217,5	-217,5
Toegevoegd aan de overige reserves	-	-	93,2	-93,2	-
Stand per 30 juni 2022	0,2	67,6	5.911,1	227,5	6.206,2

Verkort geconsolideerd kasstroomoverzicht over het eerste halfjaar 2023

In miljoenen euro's	Noot	Eerste halfjaar 2023	Eerste halfjaar 2022
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		669,3	799,7
Saldo van ontvangen en betaalde interest, vennootschapsbelasting en ontvangen dividenden	5	-124,3	-57,3
Kasstroom uit operationele activiteiten		545,0	742,4
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	4, 5	-416,7	-227,6
<i>Kasstroom uit financieringsactiviteiten</i>			
Leasebetalingen		-39,0	-4,2
Opname kortlopende financieringsverplichtingen		215,0	1.035,1
Aflossing kortlopende financieringsverplichtingen		-215,0	-1.270,0
Uitgekeerd dividend	1	-200,0	-217,5
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		-239,0	-456,6
Netto kasstroom in het halfjaar		-110,7	58,2
Liquide middelen primo periode		435,9	38,3
Koers- en omrekeningsverschillen op geldmiddelen		-0,2	-
Liquide middelen ultimo periode		325,0	96,5

Toelichting op de verkorte geconsolideerde halfjaarrekening 2023

Algemeen

Opmaken van de halfjaarrekening

De halfjaarrekening 2023 is opgemaakt door de raad van bestuur op 18 juli 2023.

Verslaggevende entiteit

N.V. Nederlandse Gasunie (hierna ook: 'Gasunie', 'de vennootschap' of 'we') is een Europees energieinfrastructuurbedrijf. De vennootschap heeft haar domicilie in Groningen, Nederland.

De voornaamste activiteit is het aanbieden van gereguleerde transportdiensten in Nederland en in Duitsland. Gasunie zet haar infrastructuur en kennis daarnaast sterk in voor verdere ontwikkeling en integratie van alternatieve energiebronnen en -dragers, zoals waterstof, warmte en groen gas alsmede de ontwikkeling van CCS. Gasunie neemt daarnaast deel in samenwerkingsverbanden voor pijpleidingen die het Gasunie-transportnet verbinden met buitenlandse markten. Daarnaast biedt Gasunie ook andere diensten aan op het gebied van energie-infrastructuur, waaronder (LNG-)gasopslag en de certificering van groen gas en waterstof.

De vennootschap is een Naamloze Vennootschap en is statutair en feitelijk gevestigd te Groningen, Nederland op de Concourslaan 17 en is ingeschreven onder KvK-nummer 02029700. N.V. Nederlandse Gasunie is het ultieme groepshoofd. De Staat der Nederlanden houdt alle op de balansdatum geplaatste aandelen van N.V. Nederlandse Gasunie.

Verslaggevingsperiode

Deze verkorte geconsolideerde halfjaarrekening (hierna: 'de halfjaarrekening') heeft betrekking op de eerste zes maanden van het boekjaar 2023 en heeft als balansdatum 30 juni 2023.

Presentatie- en functionele valuta

De halfjaarrekening presenteren we in euro's, wat tevens de functionele valuta is van de vennootschap. Alle bedragen zijn, tenzij anders vermeld, opgenomen in miljoenen euro's.

Continuïteit

Deze halfjaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Seizoensinvloed

Als gevolg van seizoensinvloeden zijn zowel de omzet als de kosten niet gelijkmatig over het jaar verdeeld. De kernactiviteit van de vennootschap betreft het transport van aardgas door het gastransportnet. De omzet bestaat overwegend uit de verkoop van de beschikbare transportcapaciteit en van transport gerelateerde diensten. In de winter contracteren onze klanten substantieel meer capaciteit dan in de zomer. De omzet is hierdoor in de wintermaanden hoger dan in de overige maanden. De kosten van het netbeheer zijn voor een deel variabel (afhankelijk van het daadwerkelijk getransporteerde volume gas), maar voor een substantieel deel ook vaststaand. Een hoger getransporteerd volume gas in de wintermaanden leidt in die maanden tot hogere kosten dan in andere maanden.

Oordelen en schattingen door het management

Het management maakt bij het opstellen van de halfjaarrekening gebruik van schattingen en beoordelingen, die de gerapporteerde bedragen voor activa en passiva op balansdatum en het resultaat over de eerste zes maanden van het boekjaar beïnvloeden. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. Periodiek beoordeelt het management de schattingen en onderliggende veronderstellingen. Herzieningen van schattingen nemen we op in de periode waarin we de schatting herzien en in toekomstige perioden waarop de herziening betrekking heeft.

De invloed van oordelen en schattingen van het management is significant bij de:

- waardering en de bepaling van de levensduur van vaste activa;
- waardering van de overige deelnemingen;
- waardering en de bepaling van de voorziening voor opruimkosten en saneringen;
- waardering van de uitgestelde belastingvorderingen;
- waardering van de pensioenverplichtingen;
- waardering van de afgeleide financiële instrumenten;
- classificatie van kapitaalsbelangen.

In bepaalde gevallen beïnvloeden de ontwikkelingen op het gebied van de energietransitie en aangescherpte milieu- en klimaatdoelstellingen ook de hiervoor genoemde oordelen en schattingen. We nemen ook deze ontwikkelingen mee in onze oordelen en schattingen.

Basis voor de opstelling

Overeenstemmingsverklaring

De halfjaarrekening betreft de periodieke tussentijdse financiële informatie van de vennootschap en is opgesteld in overeenstemming met IAS 34 'Interim Financial Reporting', zoals bekrachtigd door de Europese Unie. Deze halfjaarrekening bevat niet alle toelichtingen die normaliter zijn opgenomen in een volledige jaarrekening en moet om deze reden in samenhang met de geconsolideerde jaarrekening 2022 van N.V. Nederlandse Gasunie gelezen worden.

Er heeft geen accountantscontrole op of beoordeling van de halfjaarrekening plaatsgevonden.

Uitgangspunten voor de grondslagen voor de consolidatie en de waardering en de resultaatbepaling

De vennootschap stelt haar geconsolideerde financiële overzichten op in overeenstemming met de bepalingen van de International Financial Reporting Standards (IFRS), zoals bekrachtigd door de Europese Unie. IFRS omvat in dit kader zowel ook de International Accounting Standards (IAS), die door de International Accounting Standards Board zijn uitgebracht, en de interpretaties van IFRS en IAS, uitgebracht door het IFRS Interpretations Committee (IFRIC) respectievelijk het Standing Interpretations Committee (SIC).

De grondslagen die zijn toegepast bij het opstellen van de halfjaarrekening 2023 komen overeen met de grondslagen voor het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening 2022, uitgezonderd de in de volgende paragraaf beschreven nieuwe en gewijzigde standaarden.

Nieuwe en gewijzigde standaarden voor de financiële verslaggeving

Met ingang van het boekjaar 2023 zijn onderstaande wijzigingen in standaarden van kracht:

- Amendments to IAS 1 Presentation of Financial Statements and IFRS Practice Statement 2: Disclosure of Accounting policies
- Amendments to IAS 8 Accounting policies, Changes in Accounting Estimates and Errors: Definition of Accounting Estimates
- IFRS 17 Insurance Contracts; including Amendments to IFRS 17
- Amendments to IAS 12 Income Taxes: Deferred Tax related to Assets and Liabilities arising from a Single Transaction
- Amendments to IFRS 17 Insurance contracts: Initial Application of IFRS 17 and IFRS 9 – Comparative Information

Daarnaast worden onderstaande standaarden of wijzigingen daarin naar verwachting in de nabije toekomst van kracht. Van deze standaarden is de EU-goedkeuring nog niet afgerond:

- Amendments to IAS 7 Statement of Cash Flows and IFRS 7 Financial Instruments: Disclosures: Supplier Finance Arrangements
- Amendments to IAS 12 Income taxes: International Tax Reform – Pillar Two Model Rules
- Amendments to IAS 1 Presentation of Financial Statements:
 - Classification of Liabilities as Current or Non-current Date (including deferral of Effective Date)
 - Non-current Liabilities with Covenants
- Amendments to IFRS 16 Leases: Lease Liability in a Sale and Leaseback

Uit een analyse door de vennootschap blijkt dat zowel de vastgestelde standaarden als de nog te bekrachtigen standaarden geen materiële impact hebben op het vermogen en het resultaat van de vennootschap en dat geen sprake is van significante additionele toelichtingen. Om die reden zijn de gevolgen van deze wijzigingen voor de vennootschap niet in detail toegelicht in deze halfjaarrekening.

Nadere toelichting op de verkorte geconsolideerde financiële overzichten

1. Belangrijke aangelegenheden en transacties in het eerste halfjaar 2023

Acquisitie Uniper Ruhrgas BBL B.V.

BBL Company is opgericht door Gasunie, Fluxys en Uniper (voorheen: Ruhrgas) en exploiteert sinds 2006 een gaspijpleiding tussen Balgzand in Nederland en Bacton in het Verenigd Koninkrijk. Op grond van wet- en regelgeving moest Uniper zijn 20% belang in BBL Company eind 2022 hebben afgestoten. Gasunie heeft op grond van de samenwerkingsovereenkomst rondom BBL Company samen met mede-eigenaar Fluxys de optie om haar voorkeursrecht uit te oefenen in het geval een mede-eigenaar zijn belang moet of wenst te vervreemden.

Begin 2023 heeft Gasunie haar voorkeursrecht daadwerkelijk uitgeoefend. Vanaf mei 2023 hebben we een economisch belang in BBL Company van 75,0% (ultimo 2022: 60,0%) en heeft Fluxys een belang van 25,0% (ultimo 2022: 20,0%). De boekwaarde van het additioneel verkregen aandeel bedraagt circa € 50,0 miljoen. De impact op het geconsolideerde resultaat, de geconsolideerde kasstromen en de geconsolideerde financiële positie is relatief beperkt.

Uitspraak beroep Methodebesluit GTS 2022-2026

Op 4 juli 2023 – na de balansdatum van deze halfjaarrekening – heeft het College van Beroep voor het bedrijfsleven (CBB) uitspraak gedaan in de beroepszaak tegen het methodebesluit GTS 2022-2026. Meer informatie hierover is opgenomen in [noot 4 'Materiële vaste activa'](#).

Dividenduitkering en transacties met verbonden partijen

In de eerste helft van 2023 heeft Gasunie € 200,0 miljoen (eerste halfjaar 2022: 217,5 miljoen) dividend uitgekeerd aan haar enig aandeelhouder, de Staat der Nederlanden. Het betrof de resultaatbestemming over het boekjaar 2022, overeenkomstig het besluit van de algemene vergadering van 29 maart 2023.

De aard van de overige transacties met verbonden partijen in het eerste halfjaar 2023 is gelijk aan wat is vermeld in de geconsolideerde jaarrekening 2022. Transacties met verbonden partijen in de eerste helft van 2023 hadden een zakelijke grondslag.

2. Financiële informatie per segment

Segmentering

De financiële informatie segmenteren we naar de activiteiten van de groep. De operationele segmenten weerspiegelen de managementstructuur en de businessunits van de groep. Gasunie onderscheidt de volgende segmenten:

- **Gasunie Transport Services**

Dit segment beslaat het netbeheer in Nederland en is verantwoordelijk voor de aansturing van het aardgastransport, de ontwikkeling van het aardgasnetwerk en de bijbehorende installaties en het bevorderen van de marktwerking.

- **Gasunie Deutschland**

Dit segment beslaat het netbeheer in Duitsland en is verantwoordelijk voor de aansturing van het aardgastransport, de ontwikkeling van het aardgasnetwerk en de bijbehorende installaties en het bevorderen van de marktwerking.

• Participations

Dit segment richt zich op het ontwikkelen van projecten ten behoeve van de energietransitie, het optimaal benutten van de bestaande deelnemingen en het faciliteren van de komst van nieuwe gasstromen naar Noordwest-Europa via LNG-aanvoer en langeafstandspijpleidingen. Onder dit segment vallen ook een aantal samenwerkingsverbanden voor pijpleidingen die het Gasunie-transportnet verbinden met buitenlandse markten.

De grondslagen voor de waardering en de resultaatbepaling van de segmenten zijn gelijk aan de grondslagen zoals gehanteerd bij het opstellen van de halfjaarrekening 2023 en zoals gehanteerd bij het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening 2022.

De activa, opbrengsten en resultaten van een segment omvatten zowel posten die rechtstreeks tot dat segment behoren als posten die we redelijkerwijs aan dat segment kunnen toerekenen. Omdat de financiering van Gasunie overwegend op concernniveau plaatsvindt, vindt geen segmentering van de passiva plaats en rapporteren we hierover niet separaat. Transacties tussen bedrijven die toebehoren aan de segmenten hebben een zakelijke grondslag. In de financiële informatie per segment zijn transacties tussen de segmenten geëlimineerd.

Informatie over omzet en resultaten per segment

De omzet en het resultaat per segment is als volgt:

In miljoenen euro's	Netto-omzet		Resultaat	
	Eerste halfjaar 2023	Eerste halfjaar 2022	Eerste halfjaar 2023	Eerste halfjaar 2022
Segmenten				
- Gasunie Transport Services	717,6	658,0	236,5	218,2
- Gasunie Deutschland	194,9	171,4	96,4	68,2
- Participations	263,1	121,3	26,7	20,4
Inter-segment eliminatie	-72,8	-53,8	-	-
Segmententotaal	1.102,8	896,9	359,6	306,8
Saldo van niet-gealloceerde financiële baten en lasten en resultaat uit deelnemingen			-11,0	-2,0
Resultaat vóór belastingen			348,6	304,8
Belastingen			-82,5	-77,3
Opbrengsten en resultaat na belastingen	1.102,8	896,9	266,1	227,5

De geconsolideerde netto-omzet nam met 23,0% toe ten opzichte van het eerste halfjaar 2022 (eerste halfjaar 2022: toename van 25,1%). De stijging van de omzet van het segment GTS is voornamelijk te verklaren door gestegen transporttarieven. Dit heeft echter niet geleid tot een navenant hoger resultaat door toegenomen netwerk- en energiekosten en personele kosten. De omzet van het segment Gasunie Deutschland nam ook toe vanwege gestegen transporttarieven. De activiteiten van EemsEnergyTerminal hadden een aanzienlijke invloed op de omzet van het segment Participations. Deze terminal is in de tweede helft van 2022 in gebruik genomen en droeg daarom in het eerste halfjaar van 2022 nog niet bij aan de netto-omzet. Voor bepaalde contracten van EemsEnergyTerminal geldt dat het betaalritme niet synchroon loopt met de wijze waarop we de omzet aan de boekjaren moeten toerekenen. De toename van de in de balans opgenomen contractverplichtingen per 30 juni 2023 is met name hierdoor te verklaren.

De totale inter-segment dienstverlening in het eerste halfjaar 2023 bedraagt € 72,8 miljoen (eerste halfjaar 2022: € 53,8 miljoen). De inter-segment dienstverlening gedurende het eerste halfjaar 2023 bedroeg voor het segment Gasunie Transport Services € 32,6 miljoen (eerste halfjaar 2022: € 18,8 miljoen), voor het segment Gasunie Deutschland € 0,3 miljoen (eerste halfjaar 2022: € 0,1 miljoen) en voor het segment Participations € 40,0 miljoen (eerste halfjaar 2022: € 34,9 miljoen).

Informatie over activa per segment

De activa per segment is als volgt:

In miljoenen euro's	Activa	
	30 juni 2023	31 dec. 2022
Segmenten		
- Gasunie Transport Services	6.547,4	6.573,9
- Gasunie Deutschland	1.635,3	1.560,8
- Participations	1.857,7	1.734,4
Segmententotaal	10.040,4	9.869,1
Niet-gealloceerde activa	1.052,5	1.236,1
Totaal geconsolideerde activa	11.092,9	11.105,2

De niet-gealloceerde activa bestaan uit de uitgestelde belastingvorderingen en de vlottende activa. De activa aangehouden voor verkoop is opgenomen onder het segment Participations. De belangrijkste investeringen zijn toegelicht in [noot 4 'Materiële vaste activa'](#).

3. Omzetverantwoording

In aanvulling op hetgeen is vermeld in [noot 2 'Financiële informatie per segment'](#) volgt onderstaand een nadere detaillering en analyse van de omzet.

Informatie over operationele activiteiten

De vennootschap categoriseert haar opbrengsten naar de manier waarop economische factoren de aard, omvang, timing, en onzekerheid van de kasstromen beïnvloeden. In het geval van Gasunie zijn twee categorieën te onderscheiden. De eerste omzetstroom is de omzet uit de gereguleerde transport- en aanverwante diensten, zoals gegenereerd door de bedrijfsonderdelen Gasunie Transport Services en Gasunie Deutschland. Voor deze omzetstroom stellen de Nederlandse en Duitse toezichthouders voor een meerjarige periode de toegestane inkomsten vast.

De tweede omzetstroom komt uit de niet-gereguleerde en/of van regulering vrijgestelde diensten. Bij deze diensten bepaalt de markt op basis van vraag en aanbod de hoogte van onze inkomsten en is over het algemeen sprake van een hogere volatiliteit in omzet ten opzichte van de gereguleerde diensten. De omzet uit de niet-gereguleerde en/of van regulering vrijgestelde diensten genereren we vrijwel volledig door ons bedrijfsonderdeel Participations.

De omzet per operationele activiteit is als volgt:

In miljoenen euro's	Netto-omzet	
	Eerste halfjaar 2023	Eerste halfjaar 2022
Omzetgereguleerde diensten	862,1	786,6
Niet-gereguleerde en/of van regulering vrijgestelde diensten	240,7	110,3
Totaal netto-omzet	1.102,8	896,9

De toename van de niet-gereguleerde en/of van regulering vrijgestelde omzet is met name te verklaren door de ingebruikname van de EemsEnergyTerminal. Deze terminal is in de tweede helft van 2022 in gebruik genomen en droeg daarom in het eerste halfjaar van 2022 nog niet bij aan de netto-omzet.

Informatie over producten en diensten

De omzet kunnen we verdelen in omzet uit hoofde van gastransport en aanverwante diensten en overige activiteiten. Onder gastransport en aanverwante diensten zijn zowel de omzet uit hoofde van gereguleerd gastransport als uit hoofde van niet-gereguleerd en/of van regulering vrijgesteld gastransport opgenomen. Onder overige activiteiten is mede begrepen de omzet uit gasopslag, LNG-import en regassificatie en overige dienstverlening aan derden.

De onderverdeling is als volgt:

In miljoenen euro's	Netto-omzet	
	Eerste halfjaar 2023	Eerste halfjaar 2022
Gastransport en aanverwante diensten	927,9	849,2
Overige activiteiten	174,9	47,7
Totaal netto-omzet	1.102,8	896,9

De toename van de omzet uit overige activiteiten is met name te verklaren door de ingebruikname van de EemsEnergyTerminal, zoals hiervoor toegelicht.

Informatie over geografische informatie

De omzet per geografisch gebied bepalen we op basis van het gebied waar de activiteiten plaatsvinden (binnen Nederland of daarbuiten). De onderverdeling van de omzet naar geografisch gebied is als volgt:

In miljoenen euro's	Netto-omzet	
	Eerste halfjaar 2023	Eerste halfjaar 2022
Nederland	838,1	675,1
Buiten Nederland	264,7	221,8
Totaal netto-omzet	1.102,8	896,9

4. Materiële vaste activa

Investerings

De investeringen in de materiële vaste activa in het eerste halfjaar 2023, exclusief de toevoegingen inzake de gebruiksrecht activa, bedragen € 269,6 miljoen (eerste halfjaar 2022: € 132,5 miljoen). De investeringen hebben met name betrekking op de bouw van de stikstofinstallatie van GTS in Zuidbroek, de ontwikkeling van de EemsEnergyTerminal in de Eemshaven en op de investeringen zoals hierna toegelicht onder de voorwaardelijke investeringsverplichtingen.

Per 30 juni 2023 is Gasunie voorwaardelijke investeringsverplichtingen aangegaan ter hoogte van € 248,0 miljoen (ultimo 2022: € 120,3 miljoen). De verplichtingen houden in Nederland met name verband met investeringen in WarmtelinQ en verplichtingen ten behoeve van Porthos. In Duitsland zien de verplichtingen met name toe op de realisatie van aansluitleidingen voor de LNG-terminals in Stade en Brunsbüttel.

De investeringen in de gebruiksrechtactiva bedroegen € 1,7 miljoen (eerste halfjaar 2022: € 77,7 miljoen). In het eerste halfjaar 2022 was het investeringsbedrag fors hoger als gevolg van het aangaan van substantiële huurverplichtingen in de Eemshaven ten behoeve van de activiteiten van EemsEnergyTerminal.

Bijzondere waardeveranderingen van vaste activa

Periodiek stelt het management vast of sprake is van gebeurtenissen of indicaties voor bijzondere waardeveranderingen van vaste activa. Hieronder volgt voor de belangrijkste kasstroomgenererende eenheden een verdere analyse.

Gastransportnetwerk Nederland

Ultimo 2022 hebben we de waardering van het gastransportnetwerk in Nederland onderzocht. Op basis van de uitgevoerde bedrijfswaardeberekening concludeerden we dat de realiseerbare waarde van het gastransportnetwerk in Nederland nagenoeg gelijk is aan de boekwaarde daarvan. De waardering van het gastransportnetwerk in Nederland is mede afhankelijk van de gereguleerde inkomsten van de onderneming. Begin 2022 is zowel door Gasunie's groepsmaatschappij GTS B.V. als door marktpartijen beroep ingesteld tegen het ACM-methodebesluit GTS 2022-2026 bij het CBb. De bezwaren van GTS zagen toe op robuustheid van het benchmark-onderzoek, waaronder de (wijze van) bepaling van de statische efficiëntie, de (wijze van) bepaling van het gereguleerde rendement en het regime van nacalculatie van de inkoopkosten voor energie. De bezwaren van marktpartijen hadden met name betrekking op het niet langer vergoeden van inactieve netwerkdelen, het hanteren van een stelsel van degressieve afschrijving en de toepassing van een nominale WACC.

Eind 2022 is het beroep inhoudelijk behandeld. Op 4 juli 2023 heeft het CBb zijn definitieve uitspraak gepubliceerd. In algemene zin is GTS op vrijwel alle punten in het gelijk gesteld en zijn de marktpartijen op vrijwel alle punten in het ongelijk gesteld. Het CBb vindt dat de ACM het methodebesluit op een aantal punten moet aanpassen en heeft het huidige methodebesluit GTS 2022-2026 vernietigd. Het CBb geeft de ACM daar zes maanden de tijd voor. In de tweede helft van 2023 verwachten we meer duidelijkheid over het nieuwe methodebesluit en over de effecten daarvan op de toekomstige kasstromen en daarmee de waardering van ons gastransportnetwerk.

Gastransportnetwerk Duitsland

Ultimo 2022 hebben we de waardering van het gastransportnetwerk in Duitsland onderzocht. Op basis van de uitgevoerde bedrijfswaardeberekening hebben we ultimo 2022 de boekwaarde van het gastransportnetwerk in Duitsland met circa € 117 miljoen verlaagd. In het eerste halfjaar 2023 zijn geen andere feiten of omstandigheden gebleken die belangrijke andere inzichten geven in de aannames en de schattingen per ultimo 2022. Dit geldt ook voor de bepaling van de algemene efficiëntiefactor 'X-gen', zoals hierna toegelicht.

Begin 2022 is BNetzA begonnen met de evaluatie van een nieuwe X-gen die in de reguleringsperiode 2023-2027 voor alle beheerders gaat gelden. BNetzA heeft bij de Duitse netbeheerders alle benodigde gegevens opgevraagd om de parameters voor het efficiëntiemodel te bepalen. Definitieve besluitvorming over de hoogte van de X-gen is echter vertraagd en we verwachten deze pas in de tweede helft van 2023 of in 2024. Voor de bedrijfswaardeberekening ultimo 2022 en bij het opstellen van de halfjaarrekening 2023 hebben we een X-gen van 0,49% verondersteld. Dit is gelijk aan de X-gen voor de voorgaande reguleringsperiode (2018-2022).

BBL Company

Ultimo 2022 hebben we de waardering van ons (destijds) 60% belang in de BBL-interconnector onderzocht. Op basis van de uitgevoerde bedrijfswaardeberekening hebben we de boekwaarde ultimo 2022 met circa € 50 miljoen verlaagd. In het eerste halfjaar 2023 zijn geen andere feiten of omstandigheden gebleken die belangrijke andere inzichten geven in de aannames en de schattingen per ultimo 2022.

EemsEnergyTerminal

Uit de beoordeling door het management blijken geen gebeurtenissen of indicaties voor een bijzondere waardeverandering van de materiële vaste activa van EemsEnergyTerminal per 30 juni 2023.

EnergyStock

Uit de beoordeling door het management blijken geen gebeurtenissen of indicaties voor een bijzondere waardeverandering van de materiële vaste activa van EnergyStock per 30 juni 2023.

Overige materiële en financiële vaste activa

Uit de beoordeling door het management blijken geen gebeurtenissen of indicaties voor een bijzondere waardeverandering van de overige materiële en financiële vaste activa per 30 juni 2023.

5. Investerings in joint ventures

Joint ventures

De mutaties in joint ventures over het eerste halfjaar 2023 zijn als volgt:

In miljoenen euro's	Eerste halfjaar 2023	2022
Stand per 1 januari	371,9	284,0
Investerings	60,8	90,0
Rechtstreekse eigen vermogen mutaties	1,4	23,7
Resultaat deelneming in joint ventures	19,4	42,3
Bijzondere waardeverminderingen	-	-8,0
Ontvangen dividend	-20,0	-27,9
Overgeboekt naar activa aangehouden voor verkoop	-21,5	-32,2
Stand per 30 juni resp. 31 december	412,0	371,9
Leningen aan joint ventures	0,4	0,4
Totaal investeringen in joint ventures per 30 juni resp. 31 december	412,4	372,3

De voornaamste investeringen in de eerste helft van 2023 zien toe op Porthos (een project waarbij CO₂ van de industrie in de Rotterdamse haven wordt opgeslagen in een leeg gasveld onder de Noordzee) en op German LNG (een project voor de bouw en exploitatie van een vaste LNG-terminal in Brunsbüttel, Duitsland).

In 2022 heeft Gasunie alle aandelen in German LNG overgenomen van de voormalige aandeelhouders Royal Vopak en Oiltanking. Met Kreditanstalt für Wiederaufbau (KfW; namens de Duitse overheid) en RWE heeft Gasunie een intentieverklaring getekend die de bouw van een LNG-terminal mogelijk moet maken. Gasunie is de beoogde operator van de terminal en heeft de intentie in de tweede helft van 2023 – in afwachting van Europese staatssteuntoetsen – een meerderheid van zijn aandelen over te doen aan KfW en RWE, waarbij ook na de overdracht gezamenlijke zeggenschap over de entiteit blijft bestaan. Omdat Gasunie geen volledige zeggenschap heeft verkregen over German LNG, kwalificeert het resterende aandelenbelang nog steeds als joint-venture en is waardering op basis van de equity methode gehandhaafd. De mutatie in de boekwaarde van het over te dragen aandelenbelang hebben we toegevoegd aan de activa aangehouden voor verkoop.

De rechtstreekse vermogensmutaties betreft de herwaardering van het belang in Gate terminal als gevolg van de wijziging in de reële waarde van een cash flow hedge van Gate terminal. Gasunie heeft deze vermogensmutatie verwerkt in de niet-gerealiseerde resultaten.

6. Rentedragende leningen

Op 30 juni 2023 bestaat het nominale bedrag aan langlopende leningen van € 3.015,0 miljoen (ultimo 2022: € 3.015,0 miljoen) voor € 2.250,0 miljoen (ultimo 2022: € 2.250,0 miljoen) uit obligatieleningen en voor € 765,0 miljoen (ultimo 2022: € 765,0 miljoen) uit onderhandse leningen. De nog te amortiseren transactiekosten en disagio bedragen € 13,6 miljoen (ultimo 2022: € 14,5 miljoen).

De mutaties in de rentedragende leningen zijn als volgt:

<i>In miljoenen euro's</i>	Eerste halfjaar 2023	2022
Oorspronkelijke nominale hoofdsom per 1 januari	3.015,0	3.140,0
Afgelest tot en met 1 januari	-	-130,8
Restant nominale hoofdsom per 1 januari	3.015,0	3.009,2
Niet-geamortiseerde transactiekosten en disagio	-14,5	-9,0
Boekwaarde per 1 januari	3.000,5	3.000,2
Mutaties in het eerste halfjaar resp. boekjaar:		
Aflossingen	-	-494,2
Nieuw opgenomen leningen	-	500,0
Amortisatie van transactiekosten en disagio	0,9	1,5
Toevoeging transactiekosten en disagio	-	-6,9
Totaal mutaties in het eerste halfjaar resp. boekjaar	0,9	0,3
Oorspronkelijke nominale hoofdsom per 30 juni resp. 31 december	3.015,0	3.015,0
Afgelest tot en met 30 juni resp. 31 december	-	-
Restant nominale hoofdsom per 30 juni resp. 31 december	3.015,0	3.015,0
Resterende niet-geamortiseerde transactiekosten en disagio	-13,6	-14,5
Boekwaarde per 30 juni resp. 31 december	3.001,4	3.000,5
Gepresenteerd onder de kortlopende schulden	-225,0	-225,0
Totaal	2.776,4	2.775,5

In het eerste halfjaar 2023 hebben we geen rentedragende leningen afgelest of opgenomen (eerste halfjaar 2022: idem).

Inzake de rentedragende leningen en overige faciliteiten zijn geen zekerheden verstrekt door N.V. Nederlandse Gasunie aan de kredietverstrekkers. De bestaande leningsvoorwaarden zijn ten opzichte van ultimo 2022 niet gewijzigd. De aflossingskalender is als volgt:

<i>In miljoenen euro's</i>	Eerste halfjaar	Tweede halfjaar	Totaal
Aflossingsverplichting in			
2023		225,0	225,0
2024	-	175,0	175,0
2025	-	125,0	125,0
2026	650,0	-	650,0
2027	-	-	-
na 2027			1.840,0
Totaal van de aflossingsverplichtingen			3.015,0

De vennootschap heeft een niet-gecommiteerde bancaire rekening-courantfaciliteit van € 45,0 miljoen (ultimo 2022: € 45,0 miljoen), een gecommiteerde kredietfaciliteit van € 600,0 miljoen (ultimo 2022: € 600,0 miljoen) en een Euro Commercial Paper (ECP) programma ter grootte van € 750,0 miljoen (ultimo 2022: € 750,0 miljoen) en een Euro Medium Term Note (EMTN) programma ter grootte van € 7,5 miljard (ultimo 2022: € 7,5 miljard). De gecommiteerde kredietfaciliteit heeft een looptijd tot april 2027. Op de gecommiteerde kredietfaciliteit en onder het Euro commercial paper programma (ECP) zijn het afgelopen half jaar geen gelden getrokken (eerste halfjaar 2022: idem). Wel trekt Gasunie als onderdeel van de normale bedrijfsuitoefening regelmatig kortlopende leningen op de geldmarkt aan in de vorm van deposito leningen. Per 30 juni 2023 hadden we geen deposito's opgenomen of ECP uitgegeven met looptijden korter dan één jaar (ultimo 2022: idem).

Binnen het EMTN-programma is op 30 juni 2023 voor € 2.250,0 miljoen (ultimo 2022: € 2.250,0 miljoen) aan leningen geplaatst. Het EMTN-programma was geldig tot 17 juni 2023 en wordt naar verwachting in de tweede helft van 2023 geactualiseerd.

De lange- en kortetermijn creditratings van S&P en Moody's zijn gedurende het eerste halfjaar 2023 niet veranderd.

7. Financiële instrumenten

In deze halfjaarrekening zijn diverse financiële instrumenten opgenomen. Het betreft:

- Overige deelnemingen
- Afgeleide financiële instrumenten
- Rentedragende leningen
- Overige primaire financiële instrumenten

Gasunie hanteert de volgende hiërarchie van waarderingstechnieken voor het bepalen van de reële waarde van financiële instrumenten:

Niveau 1:	Op basis van genoteerde prijzen op actieve markten voor hetzelfde instrument.
Niveau 2:	Op basis van prijzen op actieve markten voor vergelijkbare instrumenten of op basis van andere waarderingstechnieken, waarbij alle benodigde significante gegevens direct of indirect zijn ontleend aan zichtbare marktgegevens.
Niveau 3:	Op basis van waarderingstechnieken, waarbij alle benodigde significante gegevens niet zijn ontleend aan zichtbare marktgegevens.

Overige deelnemingen

De overige deelnemingen zijn als volgt:

Naam van de vennootschap	Zetel	Financieel belang op	
		30 juni 2023	31 dec. 2022
Energie Data Services Nederland (EDSN) B.V.	Arnhem	12,5%	12,5%
Nord Stream AG	Zug, Zwitserland	9,0%	9,0%
PRISMA European Capacity Platform GmbH	Leipzig, Duitsland	12,7%	12,7%
SCW Systems B.V.	Schoorl	4,9%	4,9%

Per 30 juni 2023 bedraagt de reële waarde van de overige deelnemingen gezamenlijk € 7,0 miljoen (ultimo 2022: € 7,0 miljoen). Dit is een reëlewaardebepaling volgens niveau 3 (ultimo 2022: niveau 3). Voor de belangen in PRISMA, EDSN en SCW Systems geldt dat, mede vanwege hun geringe omvang, we veronderstellen dat de boekwaarde een benadering is van de reële waarde. Voor Nord Stream geldt dat we per 30 juni 2023 onze reële waarde waardering van € nihil (ultimo 2022: € nihil) handhaven. In het eerste halfjaar 2023 zijn ons geen feiten of omstandigheden gebleken inzake de waardering van Nord Stream die belangrijke nieuwe inzichten geven in de aannames en de schattingen per ultimo 2022.

Afgeleide financiële instrumenten

De afgeleide financiële instrumenten betreffen valutatermijncontracten en een gasprijsswap. De valutatermijncontracten zetten we in voor de afdekking van het valutarisico op het gebruik van twee drijvende LNG-installaties. De kosten van het gebruik van deze installaties moeten we voldoen in Amerikaanse dollars. Gasunie is in joint venture verband investeringsverplichtingen aangegaan die in hoogte kunnen variëren op basis van ontwikkelingen van de gasprijs. Om het kasstroomrisico op deze verwachte investeringsuitgaven te beperken, maken we gebruik van een gasprijsswap. Door middel van deze gasprijsswap hebben we de toekomstige variabele investeringsverplichting – voor wat betreft ons aandeel in de joint venture – effectief gefixeerd over de looptijd van de investeringsverplichting (tot en met december 2027).

De reële waarde van de valutatermijncontracten bepalen we aan de hand van de contante waarde van de toekomstige kasstromen. Hierbij gebruiken we in de markt zichtbare valutatermijnkoersen met een vergelijkbare looptijd en een zero-coupon disconteringsvoet die past bij de valuta en de looptijd van de transacties, rekening houdend met het kredietrisico van zowel Gasunie als de relevante tegenpartijen. Dit is een reëlewaardebepaling volgens niveau 2 (ultimo 2022: niveau 2). Per 30 juni 2023 bedroeg de reële waarde van de valutatermijncontracten -/- € 4,8 miljoen (ultimo 2022: -/- € 0,5 miljoen).

De reële waarde van de gasprijsswap bepalen we aan de hand van de contante waarde van beursgenoteerde commodityprijzen voor gasprijsswaps. Hierbij gebruiken we in de markt zichtbare slotkoersen voor gastermijnproducten met een vergelijkbare looptijd en een zero-coupon disconteringsvoet die past bij de looptijd van de transacties, rekening houdend met het kredietrisico van zowel Gasunie als de relevante tegenpartijen. Dit is een reëlewaardebepaling volgens niveau 2 (ultimo 2022: niveau 2). Per 30 juni 2023 bedroeg de reële waarde van de gasprijsswap -/- € 18,3 miljoen (ultimo 2022: -/- € 15,4 miljoen).

De boekwaarde van het kortlopende deel van de afgeleide financiële instrumenten per 30 juni 2023 bedroeg -/- € 4,8 miljoen (ultimo 2022: -/- € 1,8 miljoen). Dit bedrag hebben we niet afzonderlijk gepresenteerd onder de kortlopende schulden.

Rentedragende leningen

De rentedragende leningen betreffen obligatieleningen met een notering aan Euronext in Amsterdam alsmede onderhandse leningen.

De reële waarde van de beursgenoteerde obligaties is gelijk aan de slotkoers per balansdatum. Dit betreft een reëlewaardebepaling volgens niveau 1 (ultimo 2022: niveau 1). De reële waarde van de onderhandse leningen is berekend door verwachte toekomstige kasstromen contant te maken tegen een disconteringsvoet die gelijk is aan de geldende risicovrije marktrente voor de resterende looptijd, vermeerderd met krediet- en liquiditeitsopslagen. Hierbij is rekening gehouden met het eigen risicoprofiel. Dit betreft een reëlewaardebepaling volgens niveau 2 (ultimo 2022: niveau 2).

De boekwaarde en de reële waarde van de rentedragende leningen per 30 juni 2023 is als volgt:

In miljoenen euro's	30 juni 2023			31 dec. 2022		
	Boekwaarde	Reële waarde	Verschil	Boekwaarde	Reële waarde	Verschil
Obligatieleningen	2.236,4	1.943,8	-292,6	2.235,5	1.899,1	-336,4
Onderhandse leningen	765,0	723,0	-42,0	765,0	723,8	-41,2
Totaal rentedragende leningen	3.001,4	2.666,8	-334,6	3.000,5	2.622,9	-377,6

Overige primaire financiële instrumenten

De overige primaire financiële instrumenten bestaan uit handels- en overige vorderingen, liquide middelen, kortlopende financieringsverplichtingen (exclusief de kortlopende aflossingsverplichtingen op langlopende leningen) en handels- en overige schulden. Voor deze instrumenten benadert de boekwaarde de reële waarde gegeven de korte looptijd van deze instrumenten.

Het saldo liquide middelen als onderdeel van de vlottende activa per 30 juni 2023 betrof € 325,0 miljoen (ultimo 2022: € 435,9 miljoen).

8. Gebeurtenissen na de balansdatum

Op 4 juli 2023 heeft het CBb uitspraak gedaan in een aantal beroepszaken rondom het Methodebesluit GTS 2022-2026. Meer informatie hierover is opgenomen in noot 4 'Materiële vaste activa'.

Er hebben zich geen andere belangrijke gebeurtenissen voorgedaan tussen de balansdatum en de datum van deze halfjaarrekening die aanleiding zouden kunnen geven tot verwerking of vermelding in de halfjaarrekening.

07 Ondertekening

De raad van bestuur,

Dhr. J.J. Fennema*, voorzitter

Mevr. J. Hermes*

Dhr. B.J. Hoevers

Dhr. J.A.F. Coenen

Groningen, 18 juli 2023

* Statutair bestuurder